

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **S., a.s.**, so sídlom v B., proti žalovanej **N., spol. s r.o.**, so sídlom v B., **o zaplatenie 36 668,06 € s príslušenstvom**, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 30. apríla 2009, č.k. 12 C 4/2008-41, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Trnave z 30. apríla 2009, č.k. 12 C 4/2008-41 v napadnutej časti výroku o zamietnutí vzájomného návrhu a vo výroku o trovách konania **z r u š u j e** a vec vracia Krajskému súdu v Trnave na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Vzájomným návrhom, ktorý bol uznesením Okresného súdu Trnava z 12. júna 2008, č.k. 17 Cb 55/2000-363 vylúčený na samostatné konanie, sa žalobkyňa domáhala zaplatenia sumy 36 668,06 € (1 104 662,-- Sk) a úrokov z omeškania vo výške 18 % ročne zo sumy 30 296,02 € (912 698,-- Sk) od 18. októbra 2001 do zaplatenia, zo sumy 111,66 € (3 364,-- Sk) od 10. októbra 2001 do zaplatenia a zo sumy 6 260,37 € (188 600,-- Sk) od 5. januára 1999 do zaplatenia, ako aj náhrady trov konania. Svoj návrh odôvodnila tým, že žalovaná bola povinná na základe uzatvorenej kúpnej zmluvy dodať a namontovať u. linku (ďalej len „linku“) do 29. mája 1998 a zaškoliť obsluhu. Po oneskorenom vadnom dodaní linky sa účastníci mimosúdne dohodli na odstránení väd a následnom prevzatí linky. Dňa 24. apríla 2001 podpísali protokol o odovzdaní a prevzatí linky, ktorého prílohou č. X. bol súpis väd a nedorobkov, pričom si dohodli termín ich odstránenia do 18. mája 2001. Keď žalovaná do tohto termínu a ani po výzve vady a nedorobky neodstránila, žalobkyňa objednala ich odstránenie u tretej osoby, ktorej potom uhradila sumu 30 296,02 € bez DPH, ktorej zaplatenia sa voči žalovanej domáha v tomto konaní. Okrem toho si žalobkyňa

vzájomným návrhom uplatnila aj zaplatenie sumy 111,66 € za zabezpečenie úradnej skúšky a sumy 6 260,37 € za úhradu š. do linky bez právneho dôvodu.

Krajský súd v Trnave rozsudkom z 30. apríla 2009, č.k. 12 C 4/2008-41 konanie v časti o zaplatenie 6 260,37 € s 18 %-ným úrokom z omeškania od 5. januára 1999 do zaplatenia podľa § 96 ods. 1 O.s.p. zastavil po tom, čo žalobkyňa v tejto časti vzala návrh späť. Vo zvyšku vzájomný návrh zamietol a žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Na základe vykonaného dokazovania mal krajský súd preukázané, že medzi účastníkmi bola uzavretá kúpna zmluva v znení dodatku na dodávku, montáž a zaškolenie obsluhy 1 kompletu linky s dohodnutým termínom dodávky do 29. mája 1998. Keďže predmet plnenia nebol dodaný riadne a včas, účastníci sa mimosúdne dohodli na odstránení väd a prevzatí linky. Dňa 24. apríla 2001 podpísali protokol o jej odovzdaní a prevzatí, ktorého súčasťou bola príloha č. X. – súpis väd a nedorobkov s termínom ich odstránenia do 18. mája 2001. Keď žalobkyňa mala za to, že k ich odstráneniu žalovanou nedošlo, objednala si ich odstránenie spoločnosťou R., spol. s r.o., za čo jej uhradila sumu 30 296,02 € bez DPH, ktorú sumu si uplatňuje v tomto konaní spolu so sumou za zaplatené úradné skúšky a úrokmi z omeškania. Zistený skutkový stav krajský súd právne posúdil podľa § 560 ods. 1 a 2, § 536 ods. 1 a 2 a § 564 Obchodného zákonníka (ďalej len „ObZ“). Podľa názoru krajského súdu, ak zhotoviteľ neodstráni vady v primeranej dodatočnej lehote, alebo ak oznámi pred jej uplynutím, že vady neodstráni, môže objednávateľ odstúpiť od zmluvy alebo požadovať primeranú zľavu z kúpnej ceny. Nevzniká mu však právo požadovať náhradu nákladov na odstránenie väd vlastnými zamestnancami alebo zamestnancami iného subjektu. Môže požadovať primeranú zľavu z ceny, ktorá mu pokryje vzniknuté náklady. Tak keď v preskúvanom prípade zhotoviteľ vady neodstránil v poskytnutej lehote a objednávateľ vady odstránil prostredníctvom tretej osoby, za čo jej poskytol úhradu a nepožiadaval zhotoviteľa o primeranú zľavu z ceny, nemôže si voči nemu uplatňovať náhradu vynaložených nákladov na odstránenie väd za zhotoviteľa voči nemu. Uplatnený nárok na úhradu týchto nákladov krajský súd nepovažoval za uplatnenie nároku na zľavu z ceny podľa § 439 ObZ, pričom uviedol, že oprávnenie žalobkyne požadovať úhradu takto vzniknutých nákladov nevyplýva zo žiadneho ustanovenia ObZ.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie žalobkyňa. Poukázala na to, že bolo jej oprávnením zvoliť si ako nárok z väd ich odstránenie opravou v primeranej lehote do 18. mája 2001. Po márnom uplynutí tejto lehoty, resp. uplatnených námietkach žalovanej, že vady boli odstránené, a teda nie je aké vady odstraňovať, opätovne viackrát žiadala

žalovanú odstrániť vady. Keďže výzvy boli márne a predmet diela potrebovala užívať na svoju podnikateľskú činnosť za účelom zisku, požiadala o odstránenie väd tretiu osobu a voči žalovanej si vzájomným návrhom uplatnila zaplatenie sumy vo výške nákladov spojených s odstránením väd. Podľa jej názoru je možné nárok na zaplatenie určitej sumy, resp. vrátenie časti ceny, ktorá už bola zaplatená subsumovať pod nárok na primeranú zľavu z ceny. Kvantifikácia primeranej zľavy z ceny je suma rozdielu medzi bezvadným dielom, ktoré objednávateľ dosiahol až odstránením väd treťou osobu a cenou, ktorú zaplatil zhotoviteľovi za vykonanie diela vopred. Zároveň poukázala na možné právne posúdenie vzniknutej situácie aj ako zodpovednosť zhotoviteľa za škodu s poukazom na príslušné ustanovenia Obchodného zákonníka, resp. bezdôvodné obohatenie podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka. Podľa jej názoru je povinnosťou súdu právne posúdiť uplatnený nárok podľa príslušných právnych predpisov bez ohľadu na právne posúdenie účastníkmi konania. Navrhla Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že zaviazá žalovanú zaplatiť 30 407,69 € s 18 %-ným úrokom z omeškania ročne od 18. októbra 2001 do zaplatenia a náhradu trov prvostupňového i odvolacieho konania. Pre prípad, že podmienky pre zmenu rozsudku nebudú splnené, navrhla rozsudok krajského súdu zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

Žalovaná nevyužila možnosť a k odvolaniu sa nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací, prejednal odvolanie žalobkyne podľa § 214 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že rozhodnutie krajského súdu ako súdu prvého stupňa trpí vadami, pre ktoré nie je možné rozhodnutie potvrdiť ani zmeniť a je potrebné ho podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. zrušiť v napadnutej časti výroku o zamietnutí vzájomného návrhu a vo výroku o trovách konania a vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.).

Podstatným v preskúvanom prípade je posúdenie, či uplatnenie žaloby (vzájomného návrhu) na zaplatenie určitej sumy možno považovať za žalobu na primerané zníženie kúpnej ceny pre vady diela, resp. na vrátenie kúpnej ceny vo výške nároku na zľavu z kúpnej ceny z toho dôvodu, že žalovaná vady neodstránila a žalobkyňa dala vady odstrániť tretej osobe, z dôvodu ktorého požadovala zaviazat' zhotoviteľa k povinnosti zaplatiť cenu zodpovedajúcu nákladom vyúčtovaným treťou osobu.

Podľa § 324 ods. 1 – 3 ObZ, záväzok zanikne, ak sa veriteľovi splní včas a riadne. Záväzok zaniká tiež neskorým plnením dlžníka, ibaže pred týmto plnením záväzok už zanikol odstúpením veriteľa od zmluvy. Ak dlžník poskytne vadné plnenie a veriteľ nemá právo odstúpiť od zmluvy alebo toto právo nevyužije, mení sa obsah záväzku spôsobom, ktorý zodpovedá nárokom veriteľa vzniknutým z vadného plnenia, a záväzok zaniká ich uspokojením.

Podľa § 560 ods. 1 ObZ, dielo má vady, ak vykonanie diela nezodpovedá výsledku určenému v zmluve. Podľa § 560 ods. 2 prvej vety ObZ, zhotoviteľ zodpovedá za vady, ktoré má dielo v čase jeho odovzdania (§ 554). Podľa § 560 ods. 4, ak spočíva dielo v zhotovení veci, platia obdobne ustanovenia § 420 až § 422 a § 426.

Podľa § 564 prvej vety ObZ, pri vadách diela platia primerane § 436 až § 441.

Podľa § 420 ods. 1 ObZ, predávajúci je povinný dodať tovar v množstve, akosti a vyhotovení, ktoré určuje zmluva, a musí ho zabaliť alebo vybaviť na prepravu spôsobom určeným v zmluve. Podľa § 422 ods. 1 ObZ, ak predávajúci poruší povinnosti ustanovené v § 420, má tovar vady. Za vady tovaru sa považuje aj dodanie iného tovaru, než určuje zmluva, a vady v dokladoch potrebných na užívanie tovaru.

V § 436 a § 437 ObZ sú upravené nároky z väd pri porušení zmluvy podstatným alebo nepodstatným spôsobom.

Podľa § 439 ods. 1 a 2 ObZ, nárok na zľavu z kúpnej ceny zodpovedá rozdielu medzi hodnotou, ktorú by mal tovar bez väd, a hodnotou, ktorú mal tovar dodaný s vadami, pričom pre určenie hodnôt je rozhodujúci čas, v ktorom sa malo uskutočniť riadne plnenie. Kupujúci môže o zľavu znížiť kúpnu cenu platenú predávajúcemu; ak kúpna cena bola už zaplatená, môže kupujúci požadovať jej vrátenie do výšky zľavy spolu s úrokmi dojednanými v zmluve, inak s určenými obdobne podľa § 502.

Z ustanovení Obchodného zákonníka, upravujúcich nároky z väd pri porušení zmluvy vyplýva, že ak objednávateľ uplatní včas vady a nárok na odstránenie väd opravou v poskytnutej primeranej dodatočnej lehote a zhotoviteľ tieto vady neodstráni, resp. oznámi

objednávateľovi, že ich neodstráni v tejto lehote, môže objednávateľ uplatniť nárok na zľavu z kúpnej ceny. Podmienkou uplatnenia tohto nároku je: 1/ existencia väd, 2/ ich včasné uplatnenie, 3/ zodpovednosť zhotoviteľa za vady, 4/ neodstránenie väd zhotoviteľom v poskytnutej primeranej dodatočnej lehote. Za stanovených podmienok môže objednávateľ uplatniť nárok na zľavu z kúpnej ceny pri podstatnom i nepodstatnom porušení zmluvy. Obchodný zákonník striktné neupravuje spôsob, akým tak má objednávateľ urobiť. Musí tak však urobiť preukázateľným spôsobom. Môže tak urobiť aj spôsobom upraveným v § 439 ods. 2 ObZ.

Keď v preskúvanom prípade žalovaná neodstránila vady ani v primeranej dodatočnej lehote a žalobkyňa dala vady odstrániť tretej osobe, pričom vo výške zodpovedajúcej výške úhrady zaplatenej tretej osobe si voči žalovanej uplatnila nárok na zaplatenie sumy spolu s úrokmi z omeškania (v svojej podstate vrátenie časti kúpnej ceny vo výške zľavy zodpovedajúcej zaplatenej úhrade tretej osobe, keďže celú cenu diela zaplatila vopred) návrhom na súde, uplatnila si nárok na zľavu z kúpnej ceny. Posúdiť, či si nárok uplatnila dôvodne a v správnej výške, bolo úlohou krajského súdu.

V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu zaoberať sa tým, či v preskúvanom prípade dielo malo vady, či ich žalobkyňa uplatnila včas, či žalovaná za vady zodpovedá a či ich odstránila v poskytnutej primeranej dodatočnej lehote alebo nie. Pokiaľ súd nebude môcť posúdiť túto otázku sám, bude potrebné nariadiť znalecké dokazovanie. V prípade, že krajský súd dôjde k záveru, že dielo malo vady, za ktoré zodpovedá žalovaná a ktoré neodstránila ani v poskytnutej primeranej dodatočnej lehote, je povinný sa zaoberať výškou nároku na zľavu z kúpnej ceny, keďže objednávateľ je oprávnený požadovať vrátenie kúpnej ceny len vo výške zodpovedajúcej § 439 ods. 1 ObZ. Suma požadovaná žalobkyňou (v preskúvanom prípade rovnajúca sa uhradenej sume tretej osobe) tak nemusí zodpovedať nároku na zľavu z kúpnej ceny, ktorá jej patrí z dôvodu, že žalovaná ani v primeranej dodatočnej lehote vady neodstránila. Túto otázku bude pravdepodobne krajský súd môcť vyriešiť tiež (pokiaľ nedôjde k dohode účastníkov) len na základe znaleckého dokazovania.

Pretože si žalobkyňa uplatnila nárok na zľavu z kúpnej ceny voči žalovanej návrhom na súde, je potrebné mať za to, že voči žalovanej bol nárok na zaplatenie určitej sumy ako požiadavka na vrátenie časti už zaplatenej kúpnej ceny, uplatnený až doručením predmetného návrhu.

V súvislosti s názorom žalobkyne, uvedeným v odvolaní, ktorým vyslovila možnosť právneho posúdenia veci súdom aj ako náhradu škody alebo bezdôvodné obohatenie, Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na § 440 ods. 2, ktorý striktne uvádza, že uspokojenie, ktoré možno dosiahnuť uplatnením niektorého z nárokov z väd, nemožno dosiahnuť uplatnením nároku z iného právneho dôvodu (napr. z titulu náhrady škody, resp. z bezdôvodného obohatenia). Objednávateľ má nárok na náhradu škody (napr. ušlý zisk) len popri nárokoch z väd tovaru (§ 436 ods. 4).

Na základe uvedeného, keď krajský súd zamietol návrh žalobkyne z toho dôvodu, že si vzájomným návrhom neuplatnila nárok na zníženie kúpnej ceny, keď si uplatnila zaplatenie určitej sumy vo výške náhrady vynaložených nákladov na odstránenie väd, vec nesprávne právne posúdil a jeho rozhodnutie tak nie je správne. Keďže sa krajský súd ďalej vecou nezaoberal, z dôvodu nedostatočného skutkového zistenia veci pre rozhodnutie, Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho rozhodnutie v napadnutej časti výroku o zamietnutí vzájomného návrhu a v súvisiacom výroku o trovách konania zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. septembra 2010

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

